



## ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

### ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 31 ΜΑΪΟΥ 2024

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

#### ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

##### ΘΕΜΑ Α

**A1.** Στο παρόν απόσπασμα εκτίθενται τα οφέλη των ταξιδιών που οδηγούν σταδιακά τον άνθρωπο στην κατάκτηση της ευδαιμονίας. Η συντάκτρια εστιάζει στην πνευματική τους υπόσταση, στην ψυχαγωγική τους δράση καθώς και στον ιαματικό τους χαρακτήρα. Αποτελούν εφόδιο για την αντιμετώπιση των πιεστικών σύγχρονων ρυθμών και ένα μέσο διαφυγής από τη στρεσογόνο καθημερινότητα. Παράλληλα, επιτυγχάνουν το γνώθι σεαυτόν καθώς θεωρούνται ιδανική ευκαιρία για ενδοσκόπηση και προβληματισμό. Δεν παραλείπεται ο εκπαιδευτικός τους χαρακτήρας ξεπερνώντας το όριο της στείρας γνώσης.

##### ΘΕΜΑ Β

###### B1

1. Β
2. Β
3. Α
4. Α
5. Γ

**B2α.** Πρόθεση της συντάκτριας στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου 1 είναι να πείσει για τη θέση που εκφράζει στις πρώτες περιόδους της παραγράφου. Ειδικότερα, εκφράζει τη θέση ότι τα ταξίδια αποτελούν μία πηγή στιγμών που μπορούν να χαρακτηριστούν ως πολύτιμες και ανεξίτηλες στη μνήμη των ανθρώπων. Η θέση της αυτή εδραιώνεται μέσω του τρόπου ανάπτυξης της αιτιολόγησης με τον οποίο επιχειρηματολογεί υπέρ της αξίας των ταξιδιών που έχουν τη δυνατότητα να ολοκληρώσουν τον ταξιδιώτη πνευματικά, ψυχικά και τον οδηγούν πιο κοντά στην πολυπόθητη ευτυχία. Τέλος ο τρόπος ανάπτυξης ενισχύεται και μέσω της διαρθρωτικής λέξης «γιατί», με την οποία εισάγει το επιχείρημα που συνδέει τα ταξίδια με την ολοκλήρωση του ατόμου.

**β. Έτσι ώστε:** Διαρθρωτική φράση η οποία εκφράζει αποτέλεσμα. Πρόκειται για το αποτέλεσμα της προσέγγισης της πολυπόθητης ευδαιμονίας μετά από πολλές αναζητήσεις της ευτυχίας.

**Αν και:** Διαρθρωτική φράση που δηλώνει αντίθεση. Μία αντίθεση που υπάρχει ανάμεσα στην υποκειμενικότητα της ευτυχίας και στην κοινή αποδοχή ότι αποτελεί μία συλλογή στιγμών.

**ή:** Διαρθρωτική λέξη που δηλώνει διάζευξη. Πρόκειται για το διαχωρισμό ανάμεσα στον καλό ή στον κακό τρόπο που ο καθένας αντιλαμβάνεται τις συνθήκες της σύγχρονης εποχής.

**Καθώς και:** Διαρθρωτική φράση η οποία δηλώνει προσθήκη. Προσθέτει ένα ακόμα θετικό αποτέλεσμα που προκύπτει από τη συνύπαρξη ανθρώπων διαφορετικής εθνικής προέλευσης σχετίζεται με την γνωριμία αλλά και την υιοθέτηση καινούργιων τρόπων ζωής και σκέψης.

**Συμπερασματικά:** Διαρθρωτική φράση η οποία εκφράζει το συμπέρασμα στο οποίο τελικά καταλήγει συντάκτρια σχετίζεται με την πολυπλοκότητα των ταξιδιών τα οποία αν και φαίνονται μικρές αποδράσεις είναι κάτι πολύ πιο σύνθετο.

**B3.** Το κείμενο 2 αποτελεί απόσπασμα από έργο του Νίκου Καζαντζάκη «Ταξιδεύοντας», στο οποίο ο συγγραφέας βιωματικά αφηγείται το ταξίδι του στην Αίγυπτο. Η βιωματική προσέγγιση της θέασης του τοπίου γίνεται αρχικά φανερή από τη χρήση πρώτου ενικού και πληθυντικού προσώπου

«μπαίνουμε... φτάσαμε... Πηγαίνω... συλλογίζομαι...». Η χρήση των συγκεκριμένων προσώπων φανερώνει την προσωπική εμπειρία που επιθυμεί να μοιραστεί ο συγγραφέας με τους αναγνώστες αλλά και να εξομολογηθεί τις ιδιαίτερες σκέψεις που του προκλήθηκαν, όταν ήρθε σε επαφή με τα μνημεία της Αιγύπτου. Ο βιωματικός χαρακτήρας του κειμένου αναδεικνύεται και μέσα από την παρομοίωση «όπως παραχώνουμε το σπόρο το σιτάρι», η οποία παρουσιάζει την προσωπική οπτική του συντάκτη που παρομοιάζει τις σκηνές που βλέπει γύρω του με προσωπικά και οικεία του βιώματα. Τέλος, η γλωσσική ιδιοτυπία του κειμένου αποτελεί ακόμα στοιχείο του βιωματικού του χαρακτήρα «απάνου... τανύζω...», με το οποίο ο συγγραφέας εκφράζει τα συναισθήματα και τις εντυπώσεις του, στο προσωπικό - τοπικό ιδίωμα, που τον εκφράζει.

## **ΘΕΜΑ Γ**

**Γ1.** Ως διέξοδο από καταστάσεις που προκαλούν άγχος, οδύνη και ταραχή φαίνεται να αντιμετωπίζει το ποιητικό υποκείμενο το ταξίδι, το οποίο παρατίθεται ως συνώνυμο μιας αιώνιας διαφυγής από πόθους ανεκπλήρωτους και δυσάρεστες επαφές. Επιθυμεί να βιώσει το ταξίδι ως μία αφορμή για αποστασιοποίηση, στοιχείο που εκφράζει μέσω της επανάληψης «να τραβώ, να τραβώ», δηλώνοντας τη μακρόσυρτη και βαριά κίνησή του να εγκαταλείψει ό,τι το πληγώνει. Το ταξίδι εμφανίζεται ως απόφαση απόδρασης και πλήρους απόσχισης των ζοφερών βιωμάτων, όπως άλλωστε παραθέτει μέσα από οπτικές εικόνες εγκατάλειψης (κλεισμένα τα σπίτια, τα τζάκια σβησμένα, ψηλά να μη φέγγει αστέρι κανένα, και κάτω γυναίκα καμιά). Χαρακτηριστική εμφανίζεται και η επιλογή του ποιητικού υποκειμένου, σε λεξιλογικό επίπεδο, των λυρικών χαρακτηρισμών (ατέλειωτο, έρμο, περίσσια λαχτάρα) μέσω των οποίων υπογραμμίζεται η αξία που αποδίδει στο ταξίδι ως προσωπική επιλογή. Η εκτενής χρήση του πρώτου ρηματικού προσώπου έχει ως στόχο τη διαρκή υπενθύμιση της μοναξιάς με την οποία βιώνει τη συναισθηματική του θέση (θέλω ν' αρχίσω, να τραβώ, να μη βρίσκω κ.λπ.).

Η επιλογή της αποστασιοποίησης και της άνευ όρων παράδοσης κατά την αντιμετώπιση δυσμενών συνθηκών, παρόλο που αποτελεί μία σαφή και θεμιτή επιλογή, δεν εμφανίζεται ενδεχομένως ως η μοναδική λύση. Σαφέστατα, το ταξίδι για τον ποιητή αποτελεί μέσο εθελουφλίας και όχι αντιμετώπισης των

προβλημάτων που εμφανίζονται. Η συναισθηματική κατάσταση του άγχους και της ανησυχίας μπροστά σε ό,τι προκαλεί την οδύνη και την αναστάτωση, οφείλει να βρίσκει συχνά διέξοδο στη σύνεση και στην ψύχραιμη και θαρραλέα αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών.

## **ΘΕΜΑ Δ**

### **Δ1. Άρθρο: Τίτλος: Ανακάλυψε τον εαυτό σου... με ένα ταξίδι**

Πρόσωπα: α' και γ' πληθυντικό

β' ερώτημα και α' ενικό

#### **Ενδεικτικός πρόλογος**

Έρευνες έχουν αποδείξει τον καταλυτικό ρόλο που διαδραματίζουν τα ταξίδια στη ζωή μας επηρεάζοντας την προσωπική μας ανάπτυξη. Πράγματι, η αξία των ταξιδιών είναι ανεκτίμητη, αν αναλογιστεί κανείς πως προσφέρουν μοναδικές εμπειρίες βοηθώντας τον άνθρωπο να εξελιχθεί σε όλα τα επίπεδα και να οδηγηθεί στην κατάκτηση της προσωπικής του ευτυχίας.

#### **Κύριο μέρος**

**A)** Διατυπώνουμε τη συμφωνία ή τη διαφωνία με το ερώτημα και αιτιολογούμε.

Τα ταξίδια πράγματι αποτελούν τρόπο ψυχικής εκτόνωσης και αναζωογόνησης (συμφωνία με τη θέση της συντάκτριας).

#### **Αξιοποίηση ιδεών από το Κείμενο 1:**

- Τα ταξίδια προσφέρουν πνευματικές κατακτήσεις, ψυχαγωγία αλλά και σωματική ευεξία.
- Η καθημερινότητα διακρίνεται για τους απαιτητικούς της ρυθμούς. Επομένως, τα ταξίδια βοηθούν στην αντιμετώπιση της ρουτίνας της και του άγχους.
- Αποτελούν έναν τρόπο φυγής από τις υποχρεώσεις και τις δυσκολίες της καθημερινότητας προσφέροντας προσωπική ηρεμία και ικανοποίηση.
- Τα ταξίδια προσφέρουν τον απαραίτητο χρόνο για να γνωρίσουμε καλύτερα τον εαυτό μας και τις βαθύτερες επιθυμίες μας.

- Η αλλαγή παραστάσεων και η απόκτηση νέων εμπειριών μέσω των ταξιδιών αποτελεί μια σημαντική παρακαταθήκη για τον καθένα από εμάς.
- Η αναζωογόνηση μπορεί να προκύψει και μέσω της γνωριμίας με άλλους ανθρώπους διαφορετικών πολιτισμών και κουλτούρας. Οι ορίζοντές μας και ο τρόπος σκέψης μας διευρύνονται.

### **Άλλα επιχειρήματα:**

- Η αλλαγή του περιβάλλοντος μας επιτρέπει να ξεφύγουμε από τη μονοτονία της καθημερινότητας. Νέες εικόνες, ήχοι και εμπειρίες διεγείρουν το μυαλό και προσφέρουν νέες προοπτικές και έναν διαφορετικό τρόπο αντιμετώπισης της ζωής.
- Τα ταξίδια συμβάλλουν στη μείωση του στρες και της έντασης. Η απομάκρυνση από το εργασιακό περιβάλλον προσφέρει τη δυνατότητα στο άτομο να χαλαρώσει και να ανακτήσει την εσωτερική του ισορροπία.
- Τα ταξίδια προσφέρουν ευκαιρίες για την κατάκτηση της αυτογνωσίας και προσωπικής ενδοσκόπησης. Γνωρίζουμε περισσότερα για τον εαυτό μας και τις δυνατότητές μας.
- Η επαφή με νέους τόπους γεμίζει το άτομο με ενέργεια και ζωντάνια. Η αλλαγή παραστάσεων αναζωογονεί την ψυχή και το πνεύμα.
- Τα ταξίδια βοηθούν να έρθουμε πιο κοντά με την οικογένειά μας, τους δικούς μας ανθρώπους και τους φίλους μας συντελώντας στην αναθεώρηση των σχέσεων μας.
- Τα ταξίδια παρέχουν νέες εμπειρίες που αποτελούν σημαντικό κίνητρο ζωής, καθώς μπορούμε να προχωρήσουμε στην αναδιοργάνωση ενός πλάνου για τη ζωή που θέλουμε πραγματικά να βιώσουμε.

### **B) Τρόποι που επιλέγουμε για την προσωπική μας ηρεμία και ισορροπία και γιατί:**

#### **Ταξίδια (αξιοποίηση ιδεών των κειμένων αναφοράς):**

- Αποτελούν έναν τρόπο φυγής από τις υποχρεώσεις και τις δυσκολίες της καθημερινότητας.
- Προσφέρουν προσωπική ηρεμία και ικανοποίηση.

### **Σωματική άσκηση:**

- Η σωματική άσκηση βοηθά να μειωθεί το άγχος και να αυξηθεί η ευεξία.
- Η φυσική δραστηριότητα βελτιώνει τη λειτουργία του εγκεφάλου βοηθώντας στη συγκέντρωση.
- Μέσω της άσκησης απελευθερώνουμε τη συσσωρευμένη ένταση και χαλαρώνουμε.

### **Σύνδεση με τη Φύση:**

- Η επαφή με τη φύση μπορεί να προσφέρει ένα αίσθημα γαλήνης και ηρεμίας, βοηθώντας μας να αποσυνδεθούμε από το άγχος της καθημερινής ζωής.
- Ο χρόνος που περνάμε στη φύση μας βοηθά στην ανανέωσή μας και στην πνευματική και ψυχική μας ανάκαμψη.

### **Επαφή με τέχνες:**

- Η επαφή με την τέχνη αποτελεί έναν τρόπο εξωτερίκευσης των συναισθημάτων μας και μας βοηθά να ξεφύγουμε από τις συνήθειες σκέψεις της καθημερινότητας προσφέροντας μας χαλάρωση και εσωτερική γαλήνη.
- Η δημιουργία ενός έργου τέχνης, η επαφή με τη ζωγραφική, ενθαρρύνει την κατάκτηση της αυτογνωσίας και βοηθά στην κατανόηση του εσωτερικού μας κόσμου.
- Επαφή με τη μουσική- χαλάρωση- δυνατότητα καταγραφής προσωπικών σκέψεων και ενδοσκόπησης.

### **Τεχνολογία:**

- Οι έφηβοι επιλέγουν να περνούν χρόνο στον προσωπικό τους χώρο ακούγοντας μουσική ή κάνοντας chat με τους φίλους τους αξιοποιώντας έτσι θετικά τις δυνατότητες της τεχνολογίας ως αντίβαρο στην αστικοποίηση και τους έντονους ρυθμούς της πόλης.

### **Ενδεικτικός επίλογος**

Στα ταξίδια, βρίσκει κανείς την αλήθεια που κρύβεται πίσω από τους χάρτες και τις οδηγίες των ταξιδιωτικών οδηγιών. Μέσα από την επαφή με νέους

τόπους αποκτούμε καινούριες εμπειρίες και ανακαλύπτουμε, τελικά, τον πραγματικό μας εαυτό. Όταν επιστρέφουμε είμαστε πιο πλήρεις, με εμπειρίες που ήδη έχουν αλλάξει και εμπλουτίσει τη ζωή μας. Ας βρούμε, λοιπόν τους τρόπους, να αποκτήσουμε την προσωπική μας ηρεμία και ισορροπία.

**ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ:**

Γιώργος Γκουράνης

Φωτεινή Μουρατίδου

Δήμητρα Σαλασίδου

Άννα Σιάτρα

